

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 303

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 1 december 2023

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) - Hernieuwbare energie en verledning openbare verlichting

Op haar website geeft de minister aan dat zij inzet op het aanwenden van ongebruikte gronden van het Agentschap Wegen en Verkeer voor de implementatie van hernieuwbare energie, zonnepanelen.

AWV betaalde in 2022 ongeveer 45 miljoen euro voor het elektriciteitsverbruik. De factuur voor 2023 zou daar niet veel van verschillen.

AWV heeft die energie nodig voor openbare verlichting (OV). Wegverlichting en tunnelinfrastructuur zijn de grootste energievreters, aldus de minister. Niet minder dan 85% van het totale energieverbruik.

Momenteel zou 200 hectare grond nodig zijn om in de jaarlijkse energiebehoefte van AWV te kunnen voorzien.

Meest logisch lijkt het om zonnepanelen te plaatsen op die restgronden. De bedoeling is om de opgewekte energie aan te wenden voor eigen gebruik. Pas daarna kijkt men naar 'energiedelen met jezelf' en andere vormen van energiedelen. Het is een investering die een terugverdientijd heeft van 5 à 7 jaar.

Een eerste project is de uitrusting van de tunneldaken van de Beverentunnel.

Ondertussen gaat de minister verder met de 'verledning' van de OV op de Vlaamse wegen. Tegen 2027 moeten alle autosnelwegen ledverlichting hebben, tegen 2025 de gewestwegen.

1. Een ruwe oefening leerde de minister echter dat er een theoretisch potentieel van minimum 600 hectare voorhanden zou zijn.
 - a) Op welke manier heeft de minister die berekening aangevat?
 - b) Wie of welke organisatie stond in voor die berekening?
 - c) Op welke manier en onder welke voorwaarden werden de gronden als 'toegewezen' aanzien indien ze in aanmerking kwamen voor het plaatsen van zonnepanelen of hernieuwbare energie (HE)?
2. Waar liggen die gronden? Graag totaal aantal hectare en opdeling naar

- a) provincie met totaalaantal hectare voor die provincie;
 - b) gemeente/stad met totaalaantal hectare voor die gemeente/stad;
 - c) gelegen aan gewestweg of autosnelweg;
 - d) gelegen aan brug of tunnel.
3. Vanwaar de keuze om zonnepanelen te plaatsen en geen andere vorm van HE?
4. Op welke manier zal de minister aan de benodigde vergunningen geraken om HE te plaatsen? Hoe ziet de minister die procedure?
5. Momenteel zijn er serieuze vragen rond de cybersecurity van de omvormers van de zonnepanelen.
- Op welke manier en via welke interventies zal AWV daarmee omgaan eens de zonnepanelen geïnstalleerd zijn?
6. Tegen wanneer denkt de minister klaar te zijn met de implementatie van HE op de 200 hectare gronden, nodig voor de jaarlijkse energiebehoefte van AWV? Wie of welke organisatie zal daar toezicht op houden?
7. Hoe verloopt de omzetting naar ledverlichting op de gewestwegen in 2023? Hoe ver staat men sinds de start in 2021?
8. In september 2024 moet de verledding van de OV gefinaliseerd zijn.
- Zit men op schema? Zo niet, waarom niet? Op welke stukken zal men bijschaven?
9. Wat de ombouw naar ledverlichting betreft, hoeveel is het besparingspotentieel in Vlaanderen? Graag zowel in GWh als in euro.

ANTWOORD

op vraag nr. 303 van 1 december 2023

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. De 600 ha grond is het resultaat van een eerste high-level screening die tot doel had om het potentieel van de gronden in beheer van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) om energie op te wekken, in kaart te brengen. Hierbij werden alle percelen in het beheer van het AWV onderzocht, aangevuld met het openbaar domein rond de autosnelwegen dat beheerd wordt door het AWV. Tot dit openbaar domein behoren onder andere de gronden in de lussen van grote verkeerswisselaars.

De uitgevoerde (eerste) screening betreft een high-level screening gebaseerd op een geautomatiseerde GIS-analyse waarbij de voorvermelde gronden gematcht werden met de bodembedekkingskaart van Vlaanderen. Hierbij werden enkel de zones die op de bodembedekkingskaart Vlaanderen ingetekend zijn als "gras en/of struiken" of "water" weerhouden. Bij deze screening werd geen rekening gehouden met mogelijke beperkingen van de weerhouden gronden zoals bv. de te respecteren afstandsregels tot gevaarlijke installaties (zoals hoogspanningslijnen, aardgasleidingen ...), de ruimtelijke haalbaarheid (bv. vergunningen), de huidige of toekomstige functie van de grond ...

Bovenstaande oefening werd uitgevoerd door studiebureau Ingenium in opdracht van het AWV dat hiervoor beroep gedaan heeft op een raamovereenkomst van het Vlaams Energiebedrijf (VEB).

2. De uitgevoerde high-level studie geeft naast de totale beschikbare oppervlakte ook inzicht in de onderverdeling van de types grond. Daarbij bestaat de resulterende netto oppervlakte uit 36% stroken langs snelwegen, 13% gronden bij verkeerswisselaars/tunnels en 51% overige restgronden. Een verdere mate aan detailinfo is momenteel onvolledig of nog niet beschikbaar.
3. In deze high-level studie werd enkel het potentieel voor zonnepanelen onderzocht. Na deze eerste (high-level) screening dienen nog detailscreenings uitgevoerd te worden van alle percelen die uit de high-level screening werden weerhouden, met als doel het effectieve potentieel van de betreffende gronden in kaart te brengen. Hierin zal ook het potentieel van windmolens mee onderzocht worden.
4. Om de kans op slagen van ieder vergunningsproces te maximaliseren, zal het AWV tijdig in dialoog treden met lokale stakeholders. Bij het opmaken van de nodige voorbereidende studies zal het AWV zich ook maximaal laten ondersteunen, zodat een kwaliteitsvolle vergunningsaanvraag kan ingediend worden.
5. Voor de zonnepaneleninstallaties die op dit moment bij het AWV reeds operationeel zijn, wordt gewerkt met 4G-communicatie op basis van eigen SIM-kaarten i.p.v. omvormers te verbinden met het WIFI-netwerk. Hierdoor gebeurt de opvolging van de gehele installatie en haar opbrengsten via een mobiele internetverbinding die via de provider op het eigen telematicanetwerk van het AWV terechtkomt. Dit is op zijn beurt beschermd door meerdere firewalls, die alle inkomende en uitgaande data monitoren. Dit is een praktijk die het AWV in de toekomst ook steeds voor eigen zonnepaneleninstallaties zal blijven gebruiken.

6. Het AWV heeft een plan van aanpak uitgewerkt voor de aanwending van de restgronden voor opwekking van energie. Dit plan van aanpak werd via een conceptnota ook voorgelegd aan de Vlaamse Regering (zie <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/6409F29193165640DEAF5D3F>). Samen met dit plan van aanpak werd eveneens een stappenplan opgemaakt voor implementatie.

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1, is het ingeschatte potentieel van 600 ha het resultaat van een eerste high-level screening. De eerste verdere stap bestaat erin om de geïdentificeerde 600 ha verder te screenen, om op die manier 200 ha aan percelen in het beheer van het AWV te identificeren die het best voldoen aan de technische randvoorwaarden voor de meest efficiënte ontwikkeling van hernieuwbare energie. Deze oefening is momenteel lopende.

Daarnaast werden afgelopen jaar de eerste detailstudies opgestart van de gronden rond vijf tunnels met groot potentieel. Vanaf 2024 is het de bedoeling om de concrete projecten rond de tunnels op te starten op basis van de uitgevoerde studies.

7. De aanvangsdatum van de opdracht werd vastgelegd op 8 september 2021. De opdrachtnemer heeft vanaf die datum 36 kalendermaanden, hetzij tot 7 september 2024, om de betreffende ombouw te realiseren. Hij kan hierbij zelf de detailplanning bepalen binnen de in het bestek bepaalde randvoorwaarden.

Tot op heden werden volgende activiteiten uitgevoerd:

- voorbereidende studies en werken:
 - uitvoeren verlichtingstudies;
 - aftoetsing toepassing lichtvisie;
 - uitvoeren inspecties ter plaatse op de masten (scope opdracht is 70.000 masten verdeeld over 1103 installaties) om na te gaan of de kwaliteit van de masten nog voldoende is of deze eventueel dienen vervangen te worden;
 - ...
- Momenteel zijn de studiedossiers van 80% van de installaties in scope volledig goedgekeurd voor uitvoering.
- controle van de aangeboden verlichtingstoestellen, zowel op het vlak van lichtsterkte als op het vlak van behuizing (coating van de toestellen);
- ombouw op het terrein: momenteel is ongeveer 21% omgebouwd.

Voorlopig hebben we nog geen informatie ontvangen van de opdrachtnemer dat de totale uitvoeringstermijn niet haalbaar zou zijn. Het AWV gaat er bijgevolg van uit dat de vooropgestelde deadline gehaald zal worden. Bijsturing is op dit moment dan ook niet aan de orde.

8. Zie het antwoord op vraag 7 voor wat betreft de ombouw van de verlichting langs gewestwegen in beheer van het AWV.

Naast de verleding van de verlichting langs de gewestwegen in beheer van het AWV, dient ook de verlichting langs autosnelwegen van het type Natrium hogedruk nog omgebouwd te worden naar led. Voor deze ombouw is afgelopen jaar een contract gegund en opgestart. Deze ombouw zal tegen 2027 gerealiseerd zijn.

9. Ingeschat wordt dat de omschakeling naar ledverlichting het energieverbruik van de verlichting met ongeveer 35% zal laten dalen. Dit betekent een geraamde besparing op jaarbasis van ca. 20,5 GWh. Aan de huidige elektriciteitsprijzen komt dit overeen met een besparing van ongeveer 8.600.000 euro.